

**ДО: КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ****ПРАВНО МНЕНИЕ**

От: гл. ас. д-р Дилиан Начев, юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Относно: конституционно дело № 13/2025 г.

На основание: чл. 18, ал. 2 от Закона за Конституционен съд и чл. 20а, ал. 3 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

в отговор на отправената към мен покана, предоставям писменото си мнение по предмета на конституционно дело № 13 от 2025 г.

Делото е образувано по искане на група народни представители от 51-то Народно събрание на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 8, ал. 4 и чл. 9, ал. 8 и 9 от Закона за противодействие на корупцията (обн. ДВ, бр. 84 от 2023 г.; посл. изм. и доп. ДВ, бр. 57 от 2025 г.; ЗПК) и на Решение за приемане на Правила за дейността на Номинационната комисия и провеждане на процедура по номиниране, разглеждане на кандидатури и избор на членове на Комисията за противодействие на корупцията, прието от 51-то Народно събрание на 11 юли 2025 г. (обн. ДВ, бр. 58 от 2025 г.) /наричано по-долу „Решението“/

Смятам, че актовете, чиято конституционност е оспорена чрез подаденото в Конституционния съд искане, са логически и юридически

свързани помежду си. Решението на Народното събрание е прието във връзка със ЗПК и предвидената там Номинационна комисия. Така въпросът за евентуалната противоконституционност на законовите текстове от ЗПК, предмет на настоящото дело, се явява, условно казано, преюдициален спрямо този за съответствието на Решението с Основния закон.

В искането си подписалите го народни представители излагат няколко вида съображения за противоконституционност, като най-общо те могат да бъдат обобщени чрез следния въпрос: нарушава ли се принципът на разделение на властите, гарантиран от КРБ, ако в процедурата за избор на членове на Комисията за противодействие на корупцията (КПК) участват и представители на институции, различни от Народното събрание?

Всеки закон следва да бъде разглеждан като система от правни норми, изразени в езикова форма, а по-общо и като елемент от системата на законодателството. С други думи, подвеждащо и често погрешно е тълкуването на дадена закова разпоредба сама по себе си. В конкретния случай, неправилно е твърдението, че т.нар. Номинационна комисия ще избира членовете на КПК и по този начин се ограничават правомощията на Народното събрание. Това е невярно, тъй като подобно схващане би означавало изцяло да пренебрегнем съществуването на чл. 8, ал. 3 от ЗПК, повеляващ, че „членовете на Комисията се избират от Народното събрание“. С други думи, окончателното решение принадлежи на народните представители, макар в самата процедура да участват и други лица, основно с цел да подпомогнат този избор, а не да го предрешат. Освен това, дори и изборът да не се правеше изцяло от Народното събрание, а в комбинация и с участието и на други държавни органи, смятам, че това също не би било задължително в противоречие с конституцията. Чл. 84, т. 8 от КРБ предвижда, че Народното събрание „избира и освобождава ръководителите на Българската народна банка и на други институции, определени със

закон“, но не създава задължение членският състав на всеки държавен орган, предвиден в закон, да се избира единствено от парламента. Има достатъчно примери за обратното, напр. Съветът за електронни медии (вж. Закона за радиото и телевизията). Използвам повода, за да отбележа, че в последните години у нас се наблюдава тенденция както в законодателството, така и в практиката на КС за все по-видимо засилване на ролята на Народното събрание. Създава се реален риск от свръхконцентрация на правомощия, като на парламента се отрежда особено място в политическия живот на страната, което условно го поставя над останалите държавни органи, размивайки границите на техните респективни сфери на дейност. Смятам, че това е не просто опасно, а и в противоречие с духа на конституцията и по-конкретно с принципа на разделение на властите. Подобен подход се наблюдава и в искането по настоящото конституционно дело. Разпоредбата на чл. 67, ал. 1, на която вносителите се позовават, прогласява принципа за свободния мандат, а няма за цел да превърне Народното събрание в единствен и върховен изразител на волята на българския народ. Обраното би било в противоречие с чл. 1, ал. 2 и 3 от КРБ.

Следва да се обсъдят и доводите, изложени в искането, относно участието на представители на различни институции в т.нар. Номинационна комисия. Те най-общо са свързани с колебания относно целесъобразността на направения от законодателя подбор, както и с процедурата по определянето на конкретните лица, участващи в комисията.

Не споделям посочените в искането аргументи. Разделението на властите не следва да се разбира като забрана за всякакво сътрудничество между органите, участващи в различните клонове на властта. Принципът не създава „китайска стена“ между властите, а условия за начина, по който действа всяка от тях и по който взаимно се контролират. В конкретния случай, няма конституционна пречка законодателят да включи в

процедурата по избор и представители на институции, различни от Народното събрание. Кой точно да бъдат те в голяма степен зависи от преценката на самия законодател. Явно в конкретния случай тя е да бъдат включени основно представители на институции, които имат пряко отношение към правосъдието (и по-конкретно към наказателното), както и към защитата на правата на гражданите. Не намирам за основателен и довода, че представители на изброените институции не могат да участват в Номинационната комисия, тъй като ръководството на въпросните органи подлежи на наблюдение и контрол от страна на КПК, тъй като това е вярно за широк кръг от лица, заемащи обществени длъжности, включително и за народните представители, които в крайна сметка правят окончателния избор. Няма конституционен проблем и в това, че ЗПК не посочва изрично начина, по който се осъществява изборът на представителите на посочените в закона институции в Номинационната комисия. Всеки закон по правило използва общи и абстрактни формулировки. Не е разумно, а не е и необходимо да очакваме от законодателя да влиза в прекомерни подробности, след като те могат да бъдат уточнени по тълкувателен път. Подобна законова уредба има и в други случаи, без да е създавала сериозни проблеми по своето приложение (вж. напр. чл. 14, ал. 5 от Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“).

С оглед всичко гореизложено смятам, че искането на вносителите по к.д. № 13 от 2025 г. следва да бъде отхвърлено.

С уважение: д-р Дилян Начев